

АНГЛІЗАЦІЯ НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО МЕРЕЖЕВОГО ДИСКУРСУ: ЛЕКСИКО-ТЕМАТИЧНИЙ ОБШИР І СОЦІАЛЬНІ ЧИННИКИ ЯВИЩА

О. В. Кононенко, аспірантка

відділу стилістики, культури мови та соціолінгвістики,

Інститут української мови НАН України

(Київ, Україна)

e-mail: olgakononenko2706@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0009-0003-6530-8962>

У статті акцентовано на активності явища англізації в науково-освітньому дискурсі, що представлений у мережевому середовищі в сегменті навчально-освітніх платформ. Відзначено соціальні чинники так званого «унормування» варваризмів у професійній комунікації освітян. Зокрема, наведено положення офіційних документів про освіту, які сприяють англізації як офіційно-ділової, так і власне освітньої практики. Застережено, що трансформація науково-освітнього дискурсу в контексті підтримування англізації освіти одночасно є відгуком на глобалізаційні процеси у світовому співтоваристві.

Виявлено, що культуромовна тенденція до поширення варваризмів у науково-освітній сфері є загрозливою та невмотивованою, оскільки вона створює ризики витіснення питомого професійного лексикону у сфері лінгводидактики, корпоративного спілкування вчителів.

Підсумовано, що англізація є не менш небезпечним явищем за русифікацію (від якої, у час національного підйому, суспільство поступово відходить) та акцентовано на необхідності підтримувати пуристичні настанови щодо захисту української мови від варваризмів.

Ключові слова: англізація, англізм, запозичене слово, варваризми, пуризм, науково-освітній дискурс.

Актуальність дослідження. Мовне питання в Україні – це аспект політики, соціального устрою, напрям виборювання національно-культурної ідентичності українства. Воно пов'язане з численними тенденціями взаємодії української мови з іншими мовами світу, зі складними процесами становлення української літературної (книжно-писемної) мови, із соціально-політичними, соціально-культурними хвилями трансформації української народності. Історія знає напрями церковнослов'янізації, латинізації, полонізації, румунізації, найближчий до нас і такий, що потужно виявив себе на всіх рівнях структури мови, – напрям русифікації. Унаслідок останнього ослабло етнонаціональне самоусвідомлення, що згубно вплинуло на авторитетне місце мови в суспільстві.

На тлі соціально-культурних явищ постало соціально-психологічне явище, яке І. Фаріон означила як нейтралізація української мови ізсередини і ззовні: зсередини воно виявляє себе через запровадження курсів фахових дисциплін англійською мовою, англійської мови за професійним спрямуванням і для академічних цілей зі складанням іспитів як умови кар'єрного зростання викладацького складу; іззовні – через трансформацію статусу англійської мови в законодавчому полі України [9, с. 93].

В ефірі радіо «Культура» від 10.11.2022 П. Гриценко відзначив, що мову необхідно захищати й сьогодні, і завтра, і повсякчас. Це настільки тонка субстанція, що маніпулятивним шляхом можна легко поставити її в ситуацію «вчора була, а сьогодні нема». Якби все йшло чесно і прозоро, можливо, легше було б захищати мову.

Крім того, знижена чутливість до чужого зараз виявляє себе в новій і доволі вже усталеній соціально-культурній тенденції, що впливає на коригування лексико-семантичних і граматичних норм української літературної мови. Ідеться про тенденцію до варваризації, зокрема англізації, мовної практики. Зокрема, К. Городенська, аналізуючи нові словотвірні явища, спричинені глобалізаційними впливами, зауважила, що процесам освоєння новітніх запозичень нерідко бракує критичної лінгвістичної оцінки, об'єктивності, фахових рекомендацій щодо потреби та доцільності їх уживання [1, с. 4].

На тлі констатації неконтрольованого напливу англізмів в українській літературній мові відзначаємо, що жодна мова не може існувати без природного й закономірного впливу інших, споріднених і неспоріднених, мов, змішування, асимілювання, і в підсумку – змін у мовних системах на різних рівнях [10, с. 88]. Насамперед безперервно оновлюється лексичний склад мови, самі ж процеси запозичення неможливо спрогнозувати, адже вони зумовлені зовнішніми (наявність зв'язків з іншими культурами, мода на новітні запозичення, престиж володіння іноземними мовами, прагнення до оригінальності тощо) та внутрішніми (необхідність номінації нових предметів і явищ, усунення полісемії слова, економія мовних засобів тощо) чинниками.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Зазначені вище процеси найбільш виразно виявляють себе останніми десятиліттями саме в масмедіа. Наукова мовознавча спільнота досліджує й аналізує такі явища, присвячуючи свої праці згаданій проблемі (М. Навальна, О. Стишов, Є. Карпіловська, Н. Клименко, Л. Кислюк та ін.). Серед тих, хто стоїть на сторожі чистоти української мови, можемо впевнено назвати І. Фаріон (актуалізувала питання англоварваризації) [9], П. Селігея (відзначав надлишковість запозичень у науковій термінології) [8], Л. Масенко (констатувала соціолінгвістичні аспекти мовної ситуації англізації літературної мови) [7], С. Єрмоленко (окреслила ракурс формування національно-мовної свідомості українців на тлі переоцінки кількісних та якісних змін у мовній системі, що насичується англізмами) [3], С. Бибик (схарактеризувала аспекти культури української мови в контексті посилення процесу запозичення іншомовної лексики) [4], Н. Клименко, Є. Карпіловську, Л. Кислюк (дослідили динамічні процеси в лексичній і лексико-словотвірній системі української літературної мови, що адаптує іншомовні номінації) [5] та ін.

Мета дослідження – проаналізувати положення законодавчої бази щодо підтримування функцій англійської мови в Україні, спрогнозувавши чинники англізації науково-освітнього мережевого дискурсу; дослідити його лексико-семантичну основу, функціонування варваризмів і доцільність їх уживання у відповідних контекстах.

Матеріали й методи дослідження. У роботі використано описовий метод для представлення дослідницького матеріалу та лексико-семантичний аналіз виокремлених номінацій-варваризмів. Джерельною базою дослідження стали тексти офіційно-ділових паперів МОН України, що засвідчують розвиток іншомовної освіти, а також мережевий науково-освітній дискурс, зокрема лінгводидактичні, публіцистичні (інформаційні, аналітичні) тексти популярних серед освітян платформ «Всеосвіта», «На урок», «НУШ», «Освіторія».

Результати дослідження та їх обговорення. У загальнонавчальній мові постійно триває процес освоєння слів різних мов. Один із найбільш актуальних – англізація, що виявляє себе як у молодіжному жаргоні, у сфері масової культури, у галузевих терміносистемах і, що є новітнім для історії української літературної мови, в офіційно-діловій комунікації. Увага соціуму прикута до змін у науково-освітньому інноваційному середовищі. Відповідно й дослідники, і практики зауважують на взаємодії як світових тенденцій у номінуванні феноменів дидактики, так й акцентують на національно-культурних традиціях у навчальному середовищі. Принципи полікультурності, поліетнічності, багатомовності в реформуванні завдань і змісту освіти відображені в стратегічних законодавчих та нормативних документах держави.

Уряд України сприяє глобалізації та європеїзації науково-освітнього середовища, мотивуючи це інтегруванням у світову спільноту. Підтвердженням цього слугує низка документів (законів, наказів), що надають саме англійській мові визначальне місце в науково-освітній царині:

1. Наказ МОНУ від 25.07.2023 № 898 «Методичні рекомендації щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України», укладений відповідно до Концептуальних засад державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти (2014). Зокрема, в п. 1.1. рекомендовано створювати англомовне середовище, а англійська мова та її розвиток повинні стати частиною корпоративної культури ЗВО. На інституційному рівні пропонують запроваджувати різні

форми стимулювання та заохочення викладачів фахових дисциплін англійською мовою, викладачів англійської за професійним спрямуванням та студентів (п. 4).

2. Наказ МОНУ від 14.01.2016 № 13 «Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам» (зокрема, в частині про престижність сертифікатів, що підтверджують рівень знання іноземної мови, наявність англійських публікацій у наукометричних базах «Scopus» та/або «Web of Science»). Тобто вчене звання професора присвоюють працівникам закладів вищої освіти, які мають сертифікат відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (на рівні не нижче ніж B2) з мов країн Європейського Союзу, або кваліфікаційні документи (диплом про вищу освіту, науковий ступінь), пов'язані з використанням іноземної мови, або не менш як 10 праць, які опубліковані англійською мовою у виданнях, включених до наукометричних баз «Scopus» або «Web of Science» та які мають ISSN-номер, підтверджений на вебсайті Міжнародного центру реєстрації періодичних видань (п. 2.4.).

3. Наказ МОНУ від 15.01.2018 № 32 «Про затвердження Порядку формування Переліку наукових фахових видань України», де авторитетність видання визначена кількістю англійських видань у «Web of Science» та/або «Scopus». Зокрема, до Переліку зараховують наукові періодичні видання, що входять до наукометричних баз «Scopus» та/або «Web of Science» (п. 6), а також мають вебсайт з українським та англійським інтерфейсом (п. 6.4).

4. У Законах України «Про освіту» (2017) та «Про вищу освіту» (2014) чільне місце у вивченні іноземних мов відводять англійській мові, виділяючи саме її серед безлічі інших. Ст. 22 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (2019) науковий дискурс зводить до українсько-англійської двомовності, адже «наукові видання публікуються державною мовою, англійською мовою та/або іншими офіційними мовами Європейського Союзу», «мовою публічних наукових заходів (наукові конференції, круглі столи, симпозиуми, семінари, наукові школи тощо) може бути державна мова та/або англійська мова». Держава забезпечує вивчення англійської мови та сприяє вивченню інших мов міжнародного спілкування у закладах освіти незалежно від форми власності (ст. 7, п. 3 ЗУ «Про освіту»).

5. Закон України «Про застосування англійської мови в Україні» (2024), який фактично підриває державний статус української мови в освітній, офіційно-діловій та культурній сфері суспільного життя. Згідно зі ст. 2, метою цього Закону є сприяння забезпеченню застосування англійської мови як однієї з мов міжнародного спілкування на всій території України в публічних сферах суспільного життя, визначених цим Законом. Діти старшого дошкільного віку в закладах дошкільної освіти повинні обов'язково вивчати англійську мову (ст. 8, п. 1.2), держава повинна створювати умови для провадження діяльності з надання послуг із вивчення англійської мови суб'єктами освітньої діяльності (ст. 8, п. 1.4.). Відповідно до ст. 8, п. 2, офіційні інтернет-представництва (зокрема й офіційні вебсайти) закладів вищої освіти та наукових установ поряд із версією, виконаною державною мовою, представлені також англійською мовою.

У такий спосіб відбувається нейтралізація української мови та трансформація статусу англійської на законодавчому рівні. Соціальними чинниками англізації є власне іншомовна освіта, іншомовна корпоративна поведінка, підтримування публікацій іноземними мовами як в Україні, так і за кордоном, міжнародні обміни на професійних рівнях науки та освіти.

Мовознавиця І. Фаріон констатувала факт, що належне знання англійської забезпечить нам спілкування зі світом, але не між собою. Саме переломові історичні події є найвищою пробою нації, щоб захистити та утвердити питомі цінності й набути чужого досвіду не коштом применшення свого. Абсолютно хибно в час найбільших можливостей для розвитку української мови, яка щойно тепер виходить з-під московського пресу, потрапити в підлеглу залежність від іншої мови-монополіста [9, с. 93].

Чи відбувається активна комунікація іноземною мовою в національно-культурній спільноті, підтримування пріоритетності іншомовного в українському науково-освітньому дискурсі? Почасти – так, і саме згубно впливають на розвиток активного словника української мови та на розуміння текстів читачами, оскільки засилля засвоєваних користувачами «як

рідних» англiзмiв не завжди дає змогу потiм зрозумiти прочитане без словника iншомовних слiв.

Це небезпечно для мови явище прийнято називати варваризація. Варваризм (грец. *βαρβαρισμός* – чужоземець) – iншомовне або створене за iншомовним зразком слово чи зворот, що зберігають структурні ознаки чужих мов, по-рiзному пристосовуючись до фонетики, морфологiї української мови [9, с. 62]. Вiдповiдні лексеми мають питомі українські вiдповiдники, якi покривають семантичне поле iншомовного запозичення, а отже, можна стверджувати, що вони засмiчують мову та не мають жодного сенсу для їхнього надактивного вживання, цiлковитого заступлення власне українських вiдповiдникiв.

Як вiдомо, пiдтримувати рiвновагу мiж споконвiчним своїм та чужим допомагає пуризм (франц. *purisme*, вiд лат. *purus* – чистий), пiд яким прийнято розумiти крайній вияв турботи про чистоту лiтературної мови, культуру мови, орієнтацію на встановлення суворих правил дотримання лiтературної норми, оберiгання мови вiд впливу iншомовних запозичень, очищення її вiд нелiтературних явищ (дiалектизмiв, просторiччя тощо). Вiн постає як реакція на загрозу денаціоналізації, втрати самотутності культури й національної мови [2, с. 541]. Науковцi, якi працювали в цій царині, виборювали мiсце українській мові тоді, коли насаджували церковнослов'янську, грецьку, латинську, польську, російську, а нині – англійську. Англiзація розхитує український мовний код не менше як донедавна пiдтримувана русифікація.

Науковi та освiтнi платформи як частина мережевого дискурсу зазнають впливу англiзації ще й пiд впливом медіатизації сфер науки та освiти, адже наші масмедіа рясніють iншомовними словами попри те, що питомими засобами українська мова спроможна точно передати все, що потребує своєї назви.

В аналізованих лiнгводидактичних i публіцистичних текстах науково-освітнього мережевого дискурсу засвiдчено варваризми в складі таких лексико-семантичних груп:

1) назви осiб: *коуч* (замiсть ‘наставник, тренер, iнструктор’): *Коуч* – це фахівець, тренер, здатний зробити з людини чемпіона, тобто йдеться про виховання переможцiв («На Урок», 29.07.2020); *ментор* (замiсть ‘наставник’): У контексті педагогічних посад *ментор* як термiн почали використовувати в значенні синоніма до слiв «учитель», «порадник», «наставник», «консультант» («На урок», 03.03.2021); *тьютор* (замiсть ‘наставник, вихователь’): *Тьютор* – особа, що веде iндивідуальні або групові заняття з учнями, студентами, репетитор, наставник («НУШ», 18.01.2021); *стейкхолдер* (замiсть ‘зацікавлена, причетна сторона, група або коаліція впливу, цiльова аудиторія, група iнтересiв’): *Стейкхолдери* – це будь-хто, хто має iнтерес до вашої організації через зацікавленість, вплив або i те, i iнше («На Урок», 30.05.2024); *едвайзер* (замiсть ‘радник, консультант’): *Едвайзер* (порадник) – наставник, радник, консультант («Освітiрiя Медiа», 27.09.2023); *iнфлюенсер* (замiсть ‘упливовець’): Ведучим епізоду став блогер та *iнфлюенсер* Микола Мальчин («НУШ», 10.05.2024);

2) назви рiзновидiв комунікацій: *онлайн* (замiсть ‘наживо, у мережі; дистанційно’): *Онлайн-курси* вже доступні 24/7 на *онлайн-платформі* «О.Унiверситет» («Освітiрiя Медiа», 22.10.2023); *офлайн* (замiсть ‘не на зв’язку, поза мережею’ або ‘очне навчання’): Оксен Лiсовий пiдтримує iдею повернення до *офлайн-навчання* («Освітiрiя Медiа», 23.05.2023);

3) назви жанрiв комунікації: *флейм* (замiсть ‘iнтернет-суперечка’): Особливий стиль спілкування, суть якого полягає в тому, щоб своїми висловлюваннями зачепити користувача i спровокувати його на *флейм* («На урок», 21.11.2023); *фiдбек* (замiсть ‘вiдгук, зворотний зв’язок’): Роль *фiдбеку* (вiдгукiв про роботу учня) в академічній успішності учня – британське дослідження («НУШ», 22.02.2023);

4) назви дидактичних жанрiв: *хоумскулiнг* (замiсть ‘домашнє навчання’): *Хоумскулiнг*: плюси та мiнуси домашньої освiти («На урок», 23.10.2019), *портфоліо* (замiсть ‘доробок, наробок’): *Портфоліо* – це систематичний збiр робiт учня, що проводиться з певною метою («НУШ», 14.06.2024), *сторiтелiнг* (замiсть ‘оповiдки, казки, байки’): Мистецтво розповiдати iсторії або *сторiтелiнг* допомагає нам обмінюватися iнформацією, будувати довірливі стосунки, запам’ятовувати складну iнформацію («Освітiрiя Медiа», 23.12.2023);

5) назви соціально-економічних форм взаємодії: *донат* (замість ‘пожертва’): Англійська за *донат*: школярів і їхніх батьків запрошують взяти участь у благодійній ініціативі від школи англійської («НУШ», 24.04.2024);

6) назви просторових і часових понять: *хаб* (замість ‘осередок, вузол, центр’): В Україні створюють мережу освітніх *хабів* («НУШ», 01.04.2022); *дедлайн* (замість ‘реченець’): *Дедлайн* подання заявок: 20 серпня 2024 року («НУШ», 14.08.2024);

7) назви форм діяльності: *стартап* (замість ‘запуск, почин’): Від ідеї до комерційно успішного *стартапу* («НУШ», 25.09.2021); *челендж* (замість ‘виклик’): У чому сенс *челенджів* та чи можна їх використовувати з користю для навчання? («Всеосвіта», 15.10.2021);

8) соціально-психологічні поняття: *тролити* (замість ‘провокувати’): Водночас самі підлітки частенько можуть знецінювати думку вчителя, “*тролити*” й видавати дуже гострі жарти («НУШ», 21.04.2022); *булінг* (замість ‘цькування’): Останнім часом суспільство почало піднімати питання *булінгу* у школі («На урок», 09.03.2019), *тімбілдинг* / *team building* (замість ‘командоутворення, згрупування’): Використання *тімбілдингу* дає змогу налагодити відносини всередині організації, організувати гармонійну взаємодію всіх членів колективу, збільшує результативність та продуктивність праці («Всеосвіта», 01.02.2022) / *Team-building activities* є важливою частиною розвитку ефективної команди («На урок», 24.10.2023). Двомовне вживання термінів свідчить про неповноту освоєння слова чи виразу, зокрема таких: *soft skills* (замість ‘м’які, соціально-комунікативні навички’): *Soft skills* [м’які (універсальні) навички] – це універсальні компетенції, які не викладають у школах та вищих закладах освіти («На урок», 05.04.2024), *hard skills* (замість ‘жорсткі, професійні навички’): *Hard skills* [жорсткі (спеціальні) навички] – це навички, які ви отримуєте через освіту, програми навчання, сертифікації та навчання в університеті та на робочому місці («На урок», 05.04.2024);

9) назви системно-комп’ютерних технологій, дій, процесів: *контент* (замість ‘інформаційне наповнення, вміст’): Російський *контент* в українському освітньому просторі – що про це кажуть юристи («НУШ», 22.01.2024); *апгрейд* (замість ‘оновлення, удосконалення’): *Апгрейд* дистанційки: що зробить вас найкрутішим онлайн-учителем («Освіторія Медіа», 18.08.2023), *бекап* (замість ‘резервне копіювання’): Резервне копіювання (або ж *бекап*) – це створення своїх файлів на іншому пристрої або в хмарині на випадок втрати або пошкодження основного пристрою («На урок», 09.12.2020); *слайд* (замість ‘прозівка’): Представляю вашій увазі 35 *слайдів*, які ви можете використати як фон для ваших презентацій («Всеосвіта», 17.01.2024);

10) назви канцелярських товарів: *стікер* (замість ‘наліпка’): Ці чудові *стікери* можна використовувати просто надсилаючи дітям у месенджерах для вербального оцінювання («Всеосвіта», 09.08.2023);

11) вид роботи: *буккросинг* (замість ‘книгообіг, книгообмін’): *Буккросинг* – нове захоплення для всіх школярів («На урок», 29.10.2019).

Висновки й перспективи. Отже, глобалізаційні процеси, що відбуваються в Україні, впливають на всі сфери життя суспільства. Підтримування англізації спілкування в усіх сферах життя українського соціуму, зокрема в науково-освітньому, має свої позитивні наслідки в практиці набуття досвіду спілкування в міжнародних обмінах. Утім філологічна спільнота наголошує на потребі обмеження цього впливу на лексико-семантичну систему й посилення популяризації саме українськомовних відповідників до новітніх понять і явищ, що природно з’являються в різних сферах буття українського соціуму, відкритого для світових кооперацій. Зміни в лексичній системі мови мають негативні наслідки: англізми витісняють питомі українські відповідники, замість розвитку та популяризації національної освіти насаджують нову «модну» тенденцію – англізацію. Нині надзвичайно важливо сприяти відродженню української мови, захистити її від непотрібних запозичень, популяризувати українське слово та підвищувати рівень конкурентоспроможності національно-культурних засобів самоідентифікації, серед яких є семантично і функціонально прозорі власне українські лексичні одиниці.

Результати дослідження відкривають перспективи подальшого вивчення іншомовних запозичень, зокрема варваризмів, та можуть стати підґрунтям для їх вивчення й підтримування пуристичних тенденцій у професійних середовищах та відповідних мережових дискурсах.

Список використаної літератури

1. Городенська К. Нові явища та процеси в українському словотворенні: динаміка чи деструкція словотвірних норм? *Українська мова*. 2013. № 2. С. 3–12.
2. Єрмоленко С. Я. Пуризм. *Українська мова: Енциклопедія*. Вид. 2-е, випр., доп. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
3. Єрмоленко С. Я. Засоби масової комунікації і мовна свідомість сучасного українця. *Культура слова*. 2013. Вип. 79. С. 123–125.
4. Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Коць Т. А. та ін. Літературна норма і мовна практика : [монографія]. Ніжин : Аспект-Поліграф, 2013. 320 с.
5. Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А., Кислюк Л. П. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі : [монографія]. Київ : Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008. 336 с.
6. Ленець К. В. Варваризм. *Українська мова: Енциклопедія*. Вид. 2-е, випр., доп. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
7. Масенко Л. Т. Мова і суспільство: постколоніальний вимір. Київ : КМ Академія, 2004. 164 с.
8. Селігей П. Що нам робити із запозиченнями? *Українська мова*. 2007. № 3. С. 3–31.
9. Фаріон І., Помилуйко-Недашківська Г., Бордовська А. Англізми та протианглізми: 100 історій слів у соціоконтексті. Львів : Свічадо, 2023. 716 с.
10. Шестакова С. О. Запозичення як результат міжмовних контактів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. 2018. № 37. Т. 1. С. 87–90.

Список використаних джерел

1. Всеосвіта. URL: <https://vseosvita.ua/> (дата звернення: 28.06.2024).
2. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://surl.li/bvllcl> (дата звернення: 25.06.2024).
3. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (дата звернення: 25.06.2024).
4. Закон України «Про застосування англійської мови в Україні». URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/250307.html> (дата звернення: 25.06.2024).
5. Закон України «Про освіту». URL: <http://surl.li/eliojw> (дата звернення: 25.06.2024).
6. Концептуальні засади державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти. URL: <http://surl.li/upzqlb> (дата звернення: 25.06.2024).
7. Наказ МОНУ від 15.01.2018 № 32 «Про затвердження Порядку формування Переліку наукових фахових видань України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0148-18#Text> (дата звернення: 25.06.2024).
8. Наказ МОНУ від 14.01.2016. № 13 «Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0183-16#Text> (дата звернення: 25.06.2024).
9. Наказ МОНУ від 25.07.2023 № 898 «Методичні рекомендації щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України». URL: <http://surl.li/rqayhi> (дата звернення: 25.06.2024).
10. На урок. URL: <https://naurok.com.ua/> (дата звернення: 28.06.2024).
11. НУШ. URL: <https://nus.org.ua/> (дата звернення: 28.06.2024).
12. Освіторія. URL: <https://osvitoria.media/> (дата звернення: 28.06.2024).

References

1. Horodenska, K. (2013). Novi yavyshecha ta protsesy v ukrainskomu slovotvorenni: dynamika chy destruktsiia slovotvirnykh norm? [New phenomena and processes in Ukrainian word-formation: dynamics or destruction of word-formation norms?]. In: *Ukrainska mova [Ukrainian language]*, (2), 3–12 (in Ukr.).
2. Yermolenko, S. (2004). Puryzm [Purism]. In: *Ukrainska mova: Entsyklopediia [Ukrainian language: Encyclopedia]*. Vyd. 2-e, vypr., dop. Kyiv: Vyd-vo «Ukrainska entsyklopediia» im. M. P. Bazhana, 842 (in Ukr.).
3. Yermolenko, S. (2013). Zasoby masovoi komunikatsii i movna svidomist suchasnoho ukrainsia [Means of mass communication and language consciousness of a modern Ukrainian]. In: *Kultura slova [Word culture]*, 79, 123–125 (in Ukr.).
4. Yermolenko, S., Bybyk, S., Kots, T. etc. (2013). Literaturna norma i movna praktyka [Literary norm and language practice]: monohrafiia. Nizhyn: Aspekt-Polihraf, 320 (in Ukr.).
5. Klymenko, N., Karpilovska, E. & Kislyuk, L. (2008). Dynamichni protsesy v suchasnomu ukrainskomu leksykonі [Dynamic processes in the modern Ukrainian lexicon]: monohrafiia. Kyiv: Vydavnychiy Dim Dmytra Buraho, 336 (in Ukr.).
6. Levenets, K. (2004). Varvaryzm [Barbarism]. In: *Ukrainska mova: Entsyklopediia [Ukrainian language: Encyclopedia]*. Vyd. 2-e, vypr., dop. Kyiv: Vyd-vo «Ukrainska entsyklopediia» im. M. P. Bazhana, 842 (in Ukr.).
7. Masenko, L. (2004). Mova i suspilstvo: postkolonialnyi vymir [Language and society: postcolonial dimension]. Kyiv: KM Academia, 164 (in Ukr.).
8. Seligey, P. (2007). Zapozychennia yak rezultat mizhmovnykh kontaktiv [Shcho nam robyty iz zapozychenniamy?]. In: *Ukrainska mova [Ukrainian language]*, (3), 3–31 (in Ukr.).
9. Farion, I., Pomyluyko-Nedashkivska, G. & Bordovska, A. (2023). Anhlizmy ta protyanhlizmy: 100 istorii sliv u sotsiokonteksti [Englishisms and anti-Englishisms: 100 word histories in sociocontext]. Lviv: Svichado, 716 (in Ukr.).

10. Shestakova, S. (2018). Borrowing as a result of interlanguage contacts. In: *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. Seriya: Filolohiia [*Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Ser.: Philology*], 37 (1), 87–90 (in Ukr.).

List of used sources

1. Universal education. Available at: <https://vseosvita.ua/> (date of application: 28.06.2024) (in Ukr.).
2. Law of Ukraine «On Higher Education». Available at: <http://surl.li/bvllcl> (date of application: 25.06.2024) (in Ukr.).
3. The Law of Ukraine «On Ensuring the Functioning of the Ukrainian Language as a State Language». Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (date of application: 25.06.2024) (in Ukr.).
4. Law of Ukraine «On the Use of the English Language in Ukraine». Available at: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/250307.html> (date of application: 25.06.2024) (in Ukr.).
5. Law of Ukraine «On Education». Available at: <http://surl.li/eliojw> (date of application: 25.06.2024) (in Ukr.).
6. Conceptual principles of state policy regarding the development of the English language in the field of higher education. Available at: <http://surl.li/upzqlb> (date of application: 25.06.2024) (in Ukr.).
7. MONU Order No. 32 of January 15, 2018 «On Approval of the Procedure for Forming the List of Scientific and Professional Publications of Ukraine». Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0148-18#Text> (date of application: 25.06.2024) (in Ukr.).
8. MONU Order No. 13 dated January 14, 2016 «On Approval of the Procedure for Awarding Scientific Titles to Scientific and Scientific-Pedagogical Workers». Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0183-16#Text> (date of application: 25.06.2024) (in Ukr.).
9. MONU Order No. 898 dated 25.07.2023 «Methodological recommendations for ensuring high-quality study, teaching and use of the English language in higher education institutions of Ukraine». Available at: <http://surl.li/rqayhi> (date of application: 25.06.2024) (in Ukr.).
10. To the lesson. Available at: <https://naurok.com.ua/> (date of application: 28.06.2024) (in Ukr.).
11. NUSH. Available at: <https://nus.org.ua/> (date of application: 28.06.2024) (in Ukr.).
12. Observatory. Available at: <https://osvitoria.media/> (date of application: 28.06.2024) (in Ukr.).

ANGLIZATION OF SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL NETWORK DISCOURSE: LEXICO-THEMATIC SCOPE AND SOCIAL FACTORS OF THE PHENOMENON

*Olha Kononenko, graduate student of the
Department of stylistics, language culture and sociolinguistics,
Institute of the Ukrainian Language of the National Academy of Sciences of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)*

e-mail: olgakononenko2706@ukr.net
ORCID: <http://orcid.org/0009-0003-6530-8962>

Abstract. Introduction. *Borrowing process happens constantly, reflecting new realities of our life, giving them new names. But no it is possible to allow such processes to take place spontaneously, unmotivated, because it is often attractive a borrowed lexeme is completely unproductive in the system of the modern Ukrainian language.*

The purpose of the research is to analyze the provisions of the legislative framework regarding the maintenance of the functions of the English language in Ukraine, to investigate the lexical-semantic basis of network discourse, the functioning of barbarisms and the expediency of their use in the relevant contexts.

Results. *Anglicization manifests itself not only in youth slang, in the field of mass culture, alleys in industry terminologies and, which is the latest in the history of the Ukrainian literary language, in official business communication.*

The Government of Ukraine promotes the globalization and Europeanization of the scientific and educational environment, motivating it by integration into the world community.

The Ukrainian language is being neutralized and the status of English is being transformed at the legislative level.

Scientific and educational platforms as part of network discourse are affected by Anglicization even under the influence of mediatization of the spheres of science and education. After all, our mass media are full of foreign words, despite the fact that the Ukrainian language is capable of accurately conveying everything that needs its own name by its own means.

Originality. *The study of the language of online educational discourse on the subject of anglicisms provides grounds for asserting their unmotivated use. because at a turning point in history it is important to use all the possibilities of the native language.*

Conclusions. *Despite the popularity and fashion for anlisms, the Ukrainian language has the resources and opportunities to nominate most of the syllogisms. The process of barbarization is unmotivated and*

dangerous for the Ukrainian language, but it is important to raise the rating and competitiveness of the Ukrainian language in the world.

Key words: *anglicization, anglicism, borrowed word, barbarism, purism, scientific and educational discourse.*

Надійшла до редакції: 18.07.2024

Прийнято до друку: 21.09.2024